

Spis treści

Przedmowa (<i>Prof. dr hab. Zdzisław Józef Kijas OFMConv</i>)	15
Wprowadzenie	19

CZĘŚĆ PIERWSZA JÓZEFOLOGIA Spojrzenie klasyczne

I ROZDZIAŁ. Aktualny <i>status quaestionis</i>	25
Założenia wstępne	25
1. Historiogeneza i istota józefologii	25
2. Magisterium i rozwój józefologii	30
3. Egzegeza typologiczna i teologia misterii	33
Wnioski	36
 II ROZDZIAŁ. Teologia i przesłanie listu apostołskieg	 37
Założenia wstępne	37
1. Kwestia zasadnicza: Józef ojcem Jezusa	38
2. Miłujący ojciec	38
3. Ojcostwo w cieniu	39
4. Cechy ojcostwa	40
a. Niezauważalna obecność	40
b. Odpowiedzialność	42
c. Ofiarność	43
d. Czułość	44

e. Posłuszeństwo	46
f. Twórcza odwaga	49
g. Pracowitość	50
Wnioski	51

III ROZDZIAŁ. Fundamenty biblijne zagadnienia 52

Założenia wstępne	52
1. Prorocze imię oznaczające wiele	52
2. Postacie Józefa w Biblii	56
a. Stary Testament	57
b. Nowy Testament	60
3. Teologiczne znaczenie rodowodów	63
a. Mt 1, 1–17	64
b. Łk 3, 23–28	67
4. Analiza typologiczna Józefa	68
a. Noe	70
b. Eliezer z Damaszku	70
c. Mojżesz	71
d. Debora i Barak (por. Sdz 5, 1–31)	72
e. <i>Cadyk</i> – sprawiedliwy	73
f. Arka Przymierza	74
g. Józef z Egiptu	75
h. Kości patriarchy i grób Józefa	80
Wnioski	82

IV ROZDZIAŁ. Źródła patrystyczne 85

Założenia wstępne	85
1. Szerokie spektrum patrologiczne	86
2. Udział Józefa w ekonomii zbawienia	89
3. Małżeństwo Józefa i Maryi	90
4. Ojcostwo Józefa	91

I OKRES PATRYSTYCZNY

Od końca I wieku do Soboru Nicejskiego (325 r.)	92
Ignacy z Antiochii († ok. 107)	92
Justyn (ok. 100-ok. 165)	94
Ireneusz z Lyonu (ok. 130-ok. 202)	96
Orygenes (ok. 185-ok. 254)	99
Podsumowanie	105

II OKRES PATRYSTYCZNY

Od Soboru Nicejskiego (325 r.) do Soboru Chalcedońskiego (451 r.)	109
Efrem Syryjczyk (ok. 306–373)	109
Hilary z Poitiers (ok. 310–367)	113
Ambroży (ok. 340–397)	117
Hieronim (ok. 347–420)	124
Maksym z Turynu († między 408–423)	129
Piotr Chryzolog (ok. 380–450)	131
Podsumowanie	135

III OKRES PATRYSTYCZNY

Od Soboru Chalcedońskiego (451 r.) do połowy VIII wieku	142
Cezary z Arles (ok. 470–542)	142
Roman Melodos (ok. 485–po 555)	143
Andrzej z Krety (ok. 650–712/726/740)	153
Jan Damasceński (ok. 675–749)	154
Podsumowanie	156

IV OKRES PATRYSTYCZNY

Od połowy VIII wieku do 1054 r.	159
Beda Czcigodny (672/673–735)	159
Paschazjusz Radabert (ok. 790–865)	163
Raban Maur (ok. 780–856)	165
Bernard z Clairvaux (1090–1153)	168
Podsumowanie	173
Wnioski	179

Bibliografia	196
--------------	-----

CZĘŚĆ DRUGA

JÓZEFOLOGIA SYSTEMATYCZNA

Główne nurty i tematy

V ROZDZIAŁ. Józefologia Augustyna	207
Założenia wstępne	207
1. Istota małżeństwa Józefa z Maryją	208
2. <i>Caritas coniugalis</i> : zasada prymatu miłości	208
3. <i>Pater non carne sed caritate</i>	210
4. Ojcostwo inne niż wszystkie	212
Wnioski	214

VI ROZDZIAŁ. Józefologia tomistyczna	217
Założenia wstępne	217
1. Spojrzenie całościowe	218
2. Koncepcja tomistyczna <i>Redemptoris custos</i>	219
3. Prymat małżeństwa nad ojcostwem	221
4. <i>Contemplatio et actio</i>	223
Wnioski	225
 VII ROZDZIAŁ. Zasadnicze tematy józefologiczne	 227
Założenia wstępne	227
1. Oblubieniec	228
a. Prawdziwe małżeństwo	228
b. Mąż Maryi i powiernik Boga	229
2. Ojcostwo Józefa	230
a. <i>Custos vel pater</i>	235
b. Posłannictwo Józefa	238
3. <i>De coelesti et terrestri Trinitate</i>	243
a. <i>Sensus fidei i factus religiosus</i>	245
b. Dzieła literatury religijnej	246
c. Dzieła ikonograficzne i malowidła sakralne	248
4. Egzemplaryzm trynitarny	249
a. Historiogeneza doktryny	249
b. Istotne treści	251
5. Misyjno-duszpasterskie zastosowanie	254
a. Trójca w misji	254
b. Kolejne wzmianki	257
6. Obraz cienia	259
a. Znaczenie I: opieka i obrona	261
b. Znaczenie II: niezauważalna i skromna obecność	262
c. <i>Novum</i> czy przypomnienie?	263
Wnioski	266
 VIII ROZDZIAŁ. Świątość, kult i orędownictwo	 271
Założenia wstępne	271
1. Świątość	272
a. Sługa miłości	273
b. Życie to służba	273
c. Ojciec wielkiej miłości	274

2. Odnowiony kult z serca	275
3. Potężne orędownictwo	279
Wnioski	281
Bibliografia	283

CZĘŚĆ TRZECIA

GŁOS MAGISTERIUM KOŚCIOŁA O ŚW. JÓZEFIE

Spojrzenie doktrynalne

IX ROZDZIAŁ. Oficjalne dokumenty Kościoła o św. Józefie	291
1. Panorama ogólna	292
Pius IX	292
Leon XIII	293
Pius X	294
Benedykt XV	295
Pius XI	295
Pius XII	296
Jan XXIII	297
Paweł VI	297
Jan Paweł II	298
Benedykt XVI	302
Franciszek	303
2. Nauczanie papieży (XIX-XXI wieku) i rozwój józefologii	303
 X ROZDZIAŁ. Patron Kościoła na trudne czasy (Leon XIII).	 310
Założenia wstępne	310
1. <i>Quamquam pluries</i>	311
2. Treści józefologiczne	314
a. <i>Augustissima dignitas</i>	314
b. <i>Patria potestas</i>	315
c. <i>Amor summus et quotidiana assiduitas</i>	315
Wnioski	316

XI ROZDZIAŁ. Cieśla i mistyk (Paweł VI)	318
Założenia wstępne	318
1. Dyscyplina życia wewnętrznego	319
2. Wymiar oblubieńczy	322
3. Duchowość ludzi pracy	325
Wnioski	331
 XII ROZDZIAŁ. Opiekun Odkupiciela (Jan Paweł II)	 334
Założenia wstępne	334
1. Promotor odnowionej józefologii	336
2. Portret człowieka wiary	338
3. Eschatologia życia w cieniu	339
4. Święty, który da się lubić	340
5. Potomek Abrahama	341
6. Udział w wierze Maryi	342
7. Wiara poparta modlitwą	342
8. Człowiek Paschy	344
9. Wzór ojcostwa	345
10. Małżeństwo jako dar	347
11. Odkupienie pracy	350
12. Szczęśliwy mąż	353
Wnioski	354
 XIII ROZDZIAŁ. Prawdziwy Cadyk (Benedykt XVI)	 357
Założenia wstępne	357
1. Oddany Bogu i rodzinie	358
2. Sprawiedliwy i prawy	363
3. Szczęśliwy i błogosławiony	365
4. Niezłomny i posłuszny	367
Wnioski	369
 XIV ROZDZIAŁ. Człowiek ducha (Franciszek)	 372
Założenia wstępne	372
1. Homilie	373
a. Milczenie	374
b. Czysta miłość	375
c. Sny	375
d. Wiara	376

2. Katechezy	377
I – Teologia imienia	377
II – Opiekun Jezusa	379
III – Mąż sprawiedliwy	381
IV – Człowiek milczenia i ciszy	384
V – Prześladowany i odważny migrant	388
VI – Ojciec Jezusa	389
VII – Cieśla czy rzemieślnik?	394
VIII – Św. Józef, ojciec czułości	399
IX – Człowiek, który „śni”	403
X – Św. Józef i świętych obcowanie	406
XI – Patron dobrej śmierci	408
XII – Patron Kościoła powszechnego	412
Wnioski	413
Bibliografia	417

CZĘŚĆ CZWARTA

JÓZEFOLOGIA I JEJ PRZYSZŁOŚĆ

Nowe kierunki badań

XV ROZDZIAŁ. Józefologia współczesna	429
Założenia wstępne	429
1. Cele i zadania	430
2. Misterium Chrystusa i Kościoła	432
3. Ośrodki badawcze w świecie	435
4. Panorama studiów w Polsce	436
5. Program badawczy PSJ	438
6. Kongresy międzynarodowe	439
Wnioski	441
XVI ROZDZIAŁ. Józefologia kontekstualna	442
Założenia wstępne	442
1. W kontekście antropologii teologicznej	443
a. Istnienie dla drugiego	447
b. Teologia ciała	448
c. Teologia małżeństwa	449
d. Ojcostwo	450

2. W kontekście eklezjologii	452
3. W kontekście daru życia i powołania	453
a. <i>Evangelium vitae</i>	453
b. Kapłaństwo	454
c. Życie konsekrowane	455
Wnioski	455
 XVII ROZDZIAŁ. W służbie nowej ewangelizacji	457
Założenia wstępne	457
1. <i>Minister salutis</i>	459
2. Nowa ewangelizacja	464
3. Stan wiary dzisiaj	465
a. Nawrócenie duszpasterskie	466
b. Kerygmat	469
c. Katecheza permanentna	470
d. Wtórny katechumenat	472
4. Zjawisko neopogan	474
5. Propozycje duszpasterskie	476
a. Wspólnota wspólnot	477
b. Nowe porywy Ducha	478
6. Patron nowej ewangelizacji	479
Wnioski	481
 XVIII ROZDZIAŁ. Perspektywa eschatologiczna	482
Założenia wstępne	482
1. Cień i <i>Mysterium</i>	484
2. Udział w ekonomii zbawienia	488
3. <i>Autobasileia</i> Jezusa	490
4. Nowe rozumienie eschatologii	493
5. Życie ukryte w Chrystusie	497
6. Śmierć Józefa	501
7. Patron czasów ostatecznych?	505
Wnioski	511

XIX ROZDZIAŁ. Papież osobiście o Józefie	515
Założenia wstępne	515
1. Karol Wojtyła: trzy serca i jedna miłość	516
a. Artykuł biskupa Wojtyły	518
b. Należyte nabożeństwo	519
2. Joseph Ratzinger: wspomnienia z dzieciństwa	520
3. Katechezy arcybiskupa Jorgego Bergoglio	522
I – Przewodnik	523
II – Powiernik Boga	524
III – Prawdziwy ojciec Jezusa	524
IV – Robotnik	527
Wnioski	528
 XX ROZDZIAŁ. Święty najbliższy Jezusowi	 530
Założenia wstępne	530
1. Aktualność wyzwania	532
2. Święty milczenia mówiący wiele	533
3. Współpraca z innymi dziedzinami teologii	535
a. Teologia małżeństwa i rodziny	536
b. Eschatologia	537
c. Duchowość	538
Wnioski	539
 Bibliografia	 542
 Zakończenie	 553
Posłowie (<i>Ks. dr Andrzej Laton</i>)	559
Wykaz skrótów	561
Indeks osobowy	567
Sommario	573
Summary	575
Zusammenfassung	577